

Kärsämäen kunta
Arviointikertomus 2018

**KÄRSÄ
MÄKI**
150

Sisälllys

1. Puheenjohtajan katsaus	2
2. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely	2
2.1 Tehtävä	2
2.2 Kokoonpano	3
2.3 Työskentely	3
3. Yleistä tarkastelua	4
3.1 Kärsämäen kunnan tulokehitys	4
3.2 Kärsämäen kunnan menot	4
4. Vuoden 2017 arviointikertomuksen tarkastelu	5
4.1 Arviointikertomuksen käsittely kunnanvaltuustossa	5
4.2 Arviointikertomuksen johdosta tehdyt toimet	5
5. Arvio kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta	5
5.1 Kärsämäen kuntastrategia	6
5.2 Yleishallinto	6
5.3 Elinkeinoitoimi	6
5.4 Sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelut	7
6. Lautakuntatason tarkastelu	7
6.1 Opetustoimen lautakunta	7
6.2 Hyte-lautakunta	7
6.3 Tekninen lautakunta	8
7. Kuntakonsernin toiminnan ja talouden tarkastelu	8
7.1 Kärsämäen Teollisuuskiinteistöt Oy	8
7.3 Kärsämäen Asunnot Oy	8
7.4 Kärsämäen Vesihuolto Oy	8
7.5 Kiinteistö Oy Kärsämäen Liikekeskus	9
7.6 Kärsämäen Kehityskeskus Oy	9
8. Yhteenveto	9
9. Allekirjoitukset	10

Kärsämäen kunta

Tarkastuslautakunta

Kärsämäen kunnanvaltuustolle

Arviointikertomus vuodelta 2018

1. Puheenjohtajan katsaus

Vuosi 2018 on toinen vuosi nykyiselle tarkastuslautakunnan kokoonpanolle. Valtakunnallisissa sote- ja maakuntauudistusta ei saatu maaliin hyvistä yrityksistä huolimatta. Sen sijaan Kärsämäellä tehtiin merkittäviä päätöksiä, jotka parantavat työllisyyttä lisääviä palveluja sekä tuovat viihtyvyyttä asua.

Kärsämäelle edellä mainitut päätökset ovat linjassa päivitetyn kuntastrategian mukaisia. Talouden hoito on ollut hallittua ja tasapainoista, josta osoituksena tilinpäätöksen 0,47 miljoonan euron ylijäämä. Tätä rataa on syytä myös jatkaa tulevina vuosina.

Väinö Parkkila

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely

2.1 Tehtävä

Kuntalain 121§ mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

2.2 Kokoonpano

Kunnanvaltuuston tilikausille 2017-2020 valitsemina tarkastuslautakunnan jäseninä vuonna 2018 olivat:

Varsinainen jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Väinö Parkkila, puheenjohtaja	Juha Ruotsalainen
Tapio Myllymäki, varapuheenjohtaja	Juha Korkiakoski (24.9.2018 saakka) – Jouni Korkatti (25.9.2018 alkaen)
Aino Jussila	Juha Räisänen
Aimo Remes	Raija Aulis
Elina Vähätiitto	Merja Flankkila

2.3 Työskentely

Valtuuston valitsema tarkastuslautakunta tilikausille 2017-2020 on kokoontunut 6 kertaa vuonna 2018. Tarkastuslautakunta on tehnyt vierailun Espero Hoivakoti Frosterukselle 19.10.2018 ja tutustunut Frosteruksen kouluun 28.2.2019.

Tarkastuslautakunta on valtuustokauden alussa omaksunut jatkuvan seurannan periaatteeseen perustuvan toimintatapamallin. Tarkastuslautakunnan jäsenet seuraavat kunnanhallituksen ja muiden lautakuntien esityslistoja ja pöytäkirjoja.

Tarkastuslautakunta on kuullut arviointiaan varten viranhaltijoita, lautakuntien puheenjohtajistoa, kunnanhallituksen puheenjohtajistoa sekä kunnanjohtajaa ja kunnansihteeriä. Tilintarkastajaa on kuultu lautakunnassa tilintarkastuksen osalta.

Kunnanvaltuusto on valinnut tilintarkastusyhteisöksi BDO Audiator Oy:n ja sen päävastuullisena tilintarkastajana toimi 23.1.2019 saakka Mirja Klasila JHTT ja 24.1.2019 eteenpäin Risto Hyvönen JHT, HT.

Tarkastuslautakunta on päättänyt pyytää 19.10.2018 pitämässään kokouksessa tarjouksen Kärsämäen kunnan tilin tarkastuspalveluista sekä tytäryhtiöiden lakisääteisestä tilintarkastuksesta vuosien 2019-2022 osalta, optio vuosille 2023-2024. Tarkastuslautakunta on päättänyt 28.11.2018 pitämässään kokouksessaan esittää kunnanvaltuustolle, että Kärsämäen kunnan hallinnon ja taloudentarkastajaksi valitaan BDO Audiator Oy vuosille 2019-2022. Tarjous sisältää option vuosille 2023-2024.

Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu kunnanvaltuuston hyväksymään vuoden 2018 talousarvioon, kunnanhallituksen hyväksymään tilinpäätökseen, tilintarkastajan tarkastusraportteihin, tilintarkastuskertomukseen sekä tarkastuslautakunnan hankkimiin selvityksiin.

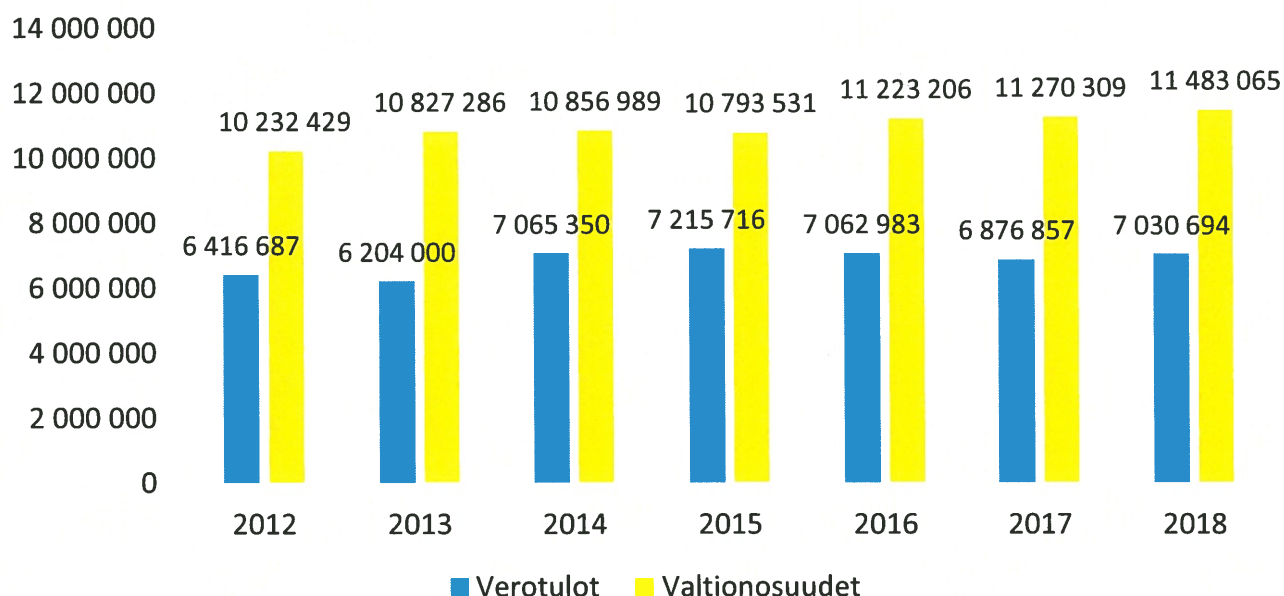
3. Yleistä tarkastelua

3.1 Käsämäen kunnan tulokehitys

Kaavioista on nähtävissä verotulojen kehitys vuodesta 2009 vuoteen 2018.

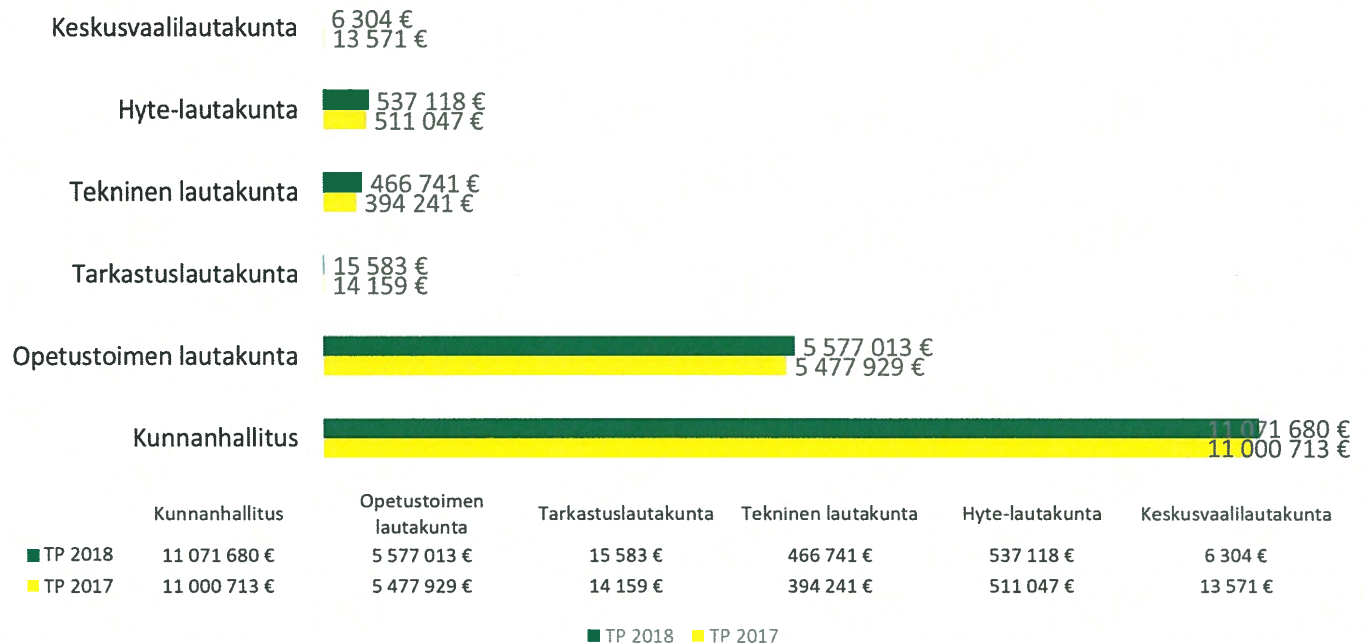
Verotulot ovat vuonna 2018 yhteensä 7 030 694 euroa. Verotulot kasvoivat edellisvuodesta 2,24 % (153 837 euroa). Kunnallisvero oli 5 855 348 euroa, mikä on 74 792 euroa enemmän kuin edellisvuonna. Vuonna 2018 yhteisövero tuotti 589 380 euroa, 36 673 euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Kiinteistövero tuotti 585 966 euroa. Kiinteistöverojen tuotto oli 115 718 euroa enemmän kuin vuonna 2017.

Verotulojen ja valtionosuuksien kehitys

3.2 Käsämäen kunnan menot

Toimintakate lautakunnittain

4. Vuoden 2017 arviointikertomuksen tarkastelu

4.1 Arviointikertomuksen käsittely kunnanvaltuustossa

Kunnanvaltuusto käsitteli 29.5.2018 arviointikertomuksen vuodelta 2017, jolloin se velvoitti hallintokunnat ja tytäryhtiöt antamaan selvitykset annettuihin suosituksiin ja parannusehdotuksiin syyskuun 2017 loppuun mennessä.

4.2 Arviointikertomuksen johdosta tehdyt toimet

Kunnanvaltuusto on käsitellyt 25.9.2018 hallintokunnilta kootut selvitykset.

Kunnanhallituksen kokoomat selvitykset vastaavat vuodelta 2017 esitettyihin kehittämis- ja parantamisehdotuksiin.

Kunnanvaltuusto on käynyt monipuolista keskustelua seutukunnallisista ja maakunnallisista asioissa muissa asioissa kunnanvaltuuston kokouksissa. Tätä käytäntöä on hyvä jatkaa.

Hallinnon raportoinnin tiivistämistä ollaan jatkettu.

5. Arvio kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

5.1 Kärsämäen kuntastrategia

Vuonna 2018 työstettiin kuntastrategian päivitystä. Strategiapäivityksen taustaksi hankittiin laaja aineisto. Kuntapäättäjien, paikkakunnan yrittäjien ja henkilökunnan näkemykset kartoitettiin syksyllä 2018 strategiakyselyiden keinoin. Strategiatyön tausta-aineistoina hyödynnettiin vuonna 2018 järjestettyjä kuntalais- ja kulttuurikyselyitä. Kuntalaiskyselyn vastausprosentti oli 3,1%, mikä jäi alhaiseksi.

Kuntastrategia on otettu huomioon kunnan ja sen konsernin talousarvioissa ja suunnitelmissa.

Kuntalaisiltoja on järjestetty suunnitelmien mukaisesti ja kuntalaiset ovat käyneet niissä.

Kärsämäen kunta jalkautui Lasten Maatalousnäyttelyyn ja kävijöitä oli runsaasti.

Lapsiperheiden tukipalveluihin on panostettu ja varhaiskasvatus toimii hyvin.

5.2 Yleishallinto

Kunnanhallituksen puheenjohtajiston, kunnanvaltuuston puheenjohtajiston ja valtuustoryhmien puheenjohtajien yhteistapaamiset ovat todettu hyödylliseksi ja tarpeellisiksi.

Kunnan luottamustoimielimet ovat siirtyneet sähköiseen kokoustamiseen. Kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen ja eri lautakuntien jäsenet ovat saaneet tablet-tietokoneet käyttöönsä. Tableteissa on puutteita, esimerkiksi erillisen näppäimistön puuttuminen. Tablettien tehokkaampi käyttö edellyttäisi lisää koulutusta.

Nuorisovaltuuston toiminta on heikkoa. Nuorisovaltuuston kokoonpanosta ei löydy mistään tietoa. Hallintosäännön mukaan kunnanhallitus päättää nuorisovaltuuston kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä (Kärsämäen kunnan hallintosääntö, luku 2, 11 §). Tällaista päätöstä kunnanhallitus ei ole tehnyt.

Maaseutupalvelut on tuotettu yhteistyössä Nivalan kanssa.

Talous- ja henkilöstöhallinto on tuotettu Kuntien Hetapalvelut Oy:ssä.

Ympäristöterveydenhuolto ja rakennuspalvelut ostetaan Kuntayhtymä Selänteestä.

5.3 Elinkeinotoimi

Elinkeinoelämän kehittämisestä on vastannut Nivala-Haapajärven Seutu Nihak ry.

Elinkeinojen edistäminen on Kärsämäen kunnan keskeisin keino turvata ja parantaa kunnan elinvoimaa ja kasvattaa verotulojaan, hoitaa työllisyyttään, parantaa tunnettavuuttaan, ehkäistä väestön ikärakenteen vinoutumista ja mahdollistaa kunnallisten palvelujen tuottaminen itsenäisenä kuntana.

Kunnassa ollaan menossa hyvään suuntaan vuonna 2018 toteutuneiden useiden investointien määrissä. Vuonna 2018 uusien yritysten nettolisäys oli 10.

5.4 Sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelut

Attendo Oy tuottaa Kärsämäen sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelut voimassa olevan sopimuksen mukaisesti. Attendo Kuntaturva Oy siirtyi joulukuussa osaksi Terveystalo-konsernia. Omistajavaihdos ei vaikuttanut Kärsämäen kunnan ja palvelutuottajan väliseen palvelusopimukseen. Palvelusopimus sote-palveluista on voimassa 30.6.2022 saakka.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt 19.6.2017 saapuneella kirjeellä selvitystä Kärsämäen sosiaalipalveluiden resursseista. Kunnanhallitus on vastannut kirjelmään. Henkilöresursseja on lisätty vuoden 2018 aikana ja palvelut on saatu riittävälle tasolle.

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut ovat kohtuullisen hyvässä kunnossa, lukuunottamatta vakituisia lääkereitä.

Palveluasumisen tuottaminen on siirtynyt Espero Carelle. Asukkaiden hoitoisuuden tarve on lisääntynyt. Hoitoisuustarvetta on kartoitettu ja on ryhdytty tekemään tarkastuskäyntejä. Tarkastuskäyntejä on tehty myös Aluehallintoviraston toimesta. Tarkastuksissa löytyneitä epäkohtia on korjattu. Kunnanhallituksen olisi hyvä tehdä suunnitelma tarkastuksista ja valvonnasta. Tarkistusten ja valvonnan tulee ulottua myös koti- ja vammaispalveluihin. Raportointien tuloksien olisi syytä olla kirjallisia.

6. Lautakuntatason tarkastelu

6.1 Opetustoimen lautakunta

Opetustoimen lautakunnan tilinpäätöksessä ylittyi 160 863 euroa verrattuna talousarvioon.

Opetustoimen puolella ollaan tehty päätös siirtyä yhteen koulupiiriin, jolla on kaksi toimipistettä: Frosteruksen koulu ja Saviselän koulu. Samalla Venetpalon koulu on lakkautettu. Uusi tilanne johti henkilöstöjärjestelyihin, muun muassa rehtoreiden osalta.

Kunnanvaltuusto on päättänyt 18.12.2018 koulupsykologin viran perustumisesta. Koulupsykologi mahdollistaisi aikaisempaa ennaltaehkäisevän työotteen oppilaiden parissa esiopetuksesta lukioon saakka lisäten lasten ja nuorten hyvinvointia.

Opetustoimen lautakunnan kokouksien luottamushenkilöiden osallistumismäärä on pysynyt hyvällä tasolla.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat suunnilleen saavutettu.

6.2 Hyte-lautakunta

Hyte-lautakunnan tilinpäätöksessä oli ylitystä 4 658 euroa verrattuna talousarvioon.

Hyte-lautakunnan luottamushenkilöiden osallistuminen kokouksiin on ollut heikkoa. Kuluneen vuoden aikana kokouksien luottamushenkilöiden osallistuminen on vaihdellut päätösvaltaisuuden rajamailta täysilukuisiksi. Lautakunnan olisi syytä käsitellä syitä kokouksista poissaoloille ja pyrkiä

poistamaan esteitä kokouksiin osallistumiselle. Mikäli syynä osallistumattomuuteen on lautakunnan toimialan kiinnostumattomuus, niin tarvittaessa lautakunnan on hyvä saada lautakuntatyöstä kiinnostuneita kuntalaisia.

Hyvinvointikertomus on laadittu ja hyväksytty. Ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä on jatkettava.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat suunnilleen saavutettu.

6.3 Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan tilinpäätöksessä oli alitusta 110 429 euroa verrattuna talousarvioon.

Teknisen lautakunnan kokouksissa luottamushenkilöiden osallistuminen on ollut hyvää, vaikkei kaikki jäsenet varajäsenineen ole olleet paikalla vuoden 2018 kokouksissa. Tällä ei ole ollut vaikutusta kokouksien päätösvaltaisuuuteen.

Teknisen lautakunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat saavutettu.

7. Kuntakonsernin toiminnan ja talouden tarkastelu

Kunnan tytäryhtiöitä vuoden 2018 lopussa olivat Kiinteistö Oy Kärsämäen Liikekeskus, Kärsämäen Teollisuuskiinteistöt Oy, Kärsämäen Kehityskeskus Oy, Kärsämäen Vesihuolto Oy ja Kärsämäen Asunnot Oy. Vuonna 2018 käynnistyi fuusioprosessi, jonka myötä Kiinteistö Oy Kärsämäen Liikekeskus sekä Kärsämäen Kehityskeskus Oy sulautuivat Kärsämäen Teollisuuskiinteistöt Oy maaliskuun 2019 alusta lukien.

7.1 Kärsämäen Teollisuuskiinteistöt Oy

Yhtiön liikevaihto oli 143 438 euroa ja tilikauden tappio oli 47 005 euroa. Toiminnallisia tavoitteita ei ole saavutettu.

7.3 Kärsämäen Asunnot Oy

Yhtiön liikevaihto oli yhteensä 841 870,81 euroa ja liiketappio oli 98 547 euroa, joka johtuu alaskirjauksista. Yhtiön suurin riski on käyttöasteen aleneminen edelleen. Yhtiön käyttöaste tulisi olla noin 95%. Yhtiössä on menty hyvään suuntaan lainajärjestelyjen ja asuntojen paremman tason osalta.

7.4 Kärsämäen Vesihuolto Oy

Yhtiön liikevaihto oli 488 810,76 euroa ja tilikauden tulokseksi muodostui 11 331,81 euron voitto. Liikevaihdon kasvu johtui jäteveden hinnankorotuksesta ja veden käytön lisääntymisestä. Yhtiö on

pääosin saavuttanut asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Vuoden 2018 tunnusluvut ovat toteutuneet.

7.5 Kiinteistö Oy Kärsämäen Liikekeskus

Yhtiön liikevaihto yhteensä oli 206 320 euroa ja tappio oli 1 430 euroa. Yhtiön toiminta on lakannut tilikauden 2019 aikana sulautumisen myötä 1.3.2019.

7.6 Kärsämäen Kehityskeskus Oy

Ei ole ollut toimintaa vuoden 2018 aikana. Yhtiön toiminta on lakannut tilikauden 2019 aikana sulautumisen myötä 1.3.2019.

8. Yhteenveto

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan toiminnot ovat toteutuneet keskeisiltä osiltaan kunnanvaltuuston asettaminen tavoitteiden mukaisesti.

Tilikauden tulos oli 416 499 euroa voittoa. Varausten ja rahastojen muutosten jälkeen tilikausi 2018 on ylijäämäinen 471 384 euroa. Vuoden 2017 tulos oli 114 559 euroa ja tilikausi oli ylijäämäinen 447 628 euroa.

Sijoitussalkun kirjanpitoarvo tilikauden 2018 lopussa oli 9 455 696,08 euroa. Vuoden 2017 lopussa oli 9 254 126,27 euroa.

Tytäryhtiöiden tilinpäätökset ja vuosikertomukset olisi hyvä toimittaa kunnanvaltuuston jäsenille.

Kärsämäen kunta on onnistunut täyttämään lakisääteiset velvoitteensa kuntalaisten peruspalveluiden osalta. Kärsämäen kunnalla ei ole kattamatonta alijäämää.

Kunnanvaltuusto on päättänyt 24.4.2018, että Kärsämäen kunnan äänestysalueet yhdistetään yhdeksi äänestysalueeksi.

Tarkastuslautakunta toivoo kunnanvaltuuston jäseniä, jotka ovat lautakuntien jäseniä, käyttämään puheenvuoroja heidän lautakunnan asioista, kun ne ovat kunnanvaltuuston käsittelyssä.

Tarkastuslautakunta esittää tilintarkastajan lausunnon mukaisesti, tilinpäätöksen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä kunnan hallintoa ja taloutta hoitaneille tilivelvollisille tilikaudelta 1.1.-31.12.2018.

Tarkastuslautakunta antaa arviointikertomuksen vuodelta 2018 kunnanvaltuustolle käsiteltäväksi ja esittää, että kunnanvaltuusto pyytää kunnanhallitusta kokoamaan selvitykset hallintokunnilta ja tytäryhtiöiltä tarkastuslautakunnan antamiin suosituksiin ja parannusehdotuksiin lokakuun loppuun mennessä. Lisäksi tarkastuslautakunta kehottaa kunnanhallitusta ja eri lautakuntia käsittelemään arviointikertomusta heitä koskevissa asioissa.

Tarkastuslautakunta kiittää viranhaltijoita, työntekijöitä ja luottamushenkilöitä yhteistyöstä.

9. Allekirjoitukset

Kärsämäellä 6. päivänä kesäkuuta 2019.

Väinö Parkkila

Puheenjohtaja

Tapio Myllymäki

Varapuheenjohtaja

Aino Jussila

Jäsen

Elina Vähätiitto

Jäsen

Aimo Remes

Jäsen